

La dolce vita: Studeren in Milaan

Armani en Prada, Ferrari en Maserati, AC Milan met het glorieuze trio Van Basten-Rijkaard-Gullit in San Siro. Voor veel Nederlanders zijn dure kleding, sportauto's en voetbal de eerste associaties met Milaan, de grootste stad van Noord-Italië. Voor sommigen kwam het dan ook als een verrassing dat ik, als derdejaars student Kunstgeschiedenis, hier een poosje wilde studeren om de stad, haar historie en cultuur beter te leren kennen. Nu, na een maand te hebben gewoond en gestudeerd in Milaan, kan ik zeggen dat ik een uitstekende keuze gemaakt heb. Milaan moet zonder twijfel niet alleen tot de belangrijkste modieuze en sportieve, maar ook tot de vooraanstaande culturele steden van het land gerekend worden.

Al meteen raakte ik geïntrigeerd door de prachtige Milanese kathedraal, *il Duomo*. Iedere morgen zie ik de brede, gotische façade opdoemen als ik de trappen van de metro open, om vanaf het Domplein naar de universiteit te lopen. In de negentiende eeuw zijn lange, brede wegen (*à la* Hausmann) aangelegd die de verschillende wijken van het oude centrum goed verbinden, met de *Duomo* als middelpunt. Overal om je heen zijn sporen merkbaar van een rijk verleden, met bloeitijden in de late oudheid, middeleeuwen, renaissance en *belle époque*. Mede als gevolg van zware bombardementen tijdens de Tweede Wereldoorlog, is veel architectuur deels of volledig herbouwd. Zo is het schip van de Santa Maria delle Grazie gotisch en werd het koor later classicistisch herbouwd, terwijl een groot deel van de kerk in de jaren '50 gereconstrueerd moest worden. Vermoedelijk heeft de puristische kunsthistoricus dus minder op met de stad, ikzelf kan er wel erg van genieten. De geschiedenis van Milaan is goed van haar bouwwerken af te lezen.

Naast talrijke kerken, zijn in Milaan fantastische musea te vinden. Belangrijkste is de *Pinacoteca di Brera*, dat met een collectie van bekende en minder bekende Italiaanse meesters de kunstgeschiedenis van de dertiende tot en met de negentiende eeuw toont. Voor de moderne kunst ben je in Milaan, geboorteplaats van het futurisme, eveneens aan het juiste adres (*Museo del Novecento*). Persoonlijke favorieten zijn verder woonhuismusea Poldi Pezzoli en Boschi Di Stefano; kleine topcollecties in de voormalige woning van hun verzamelaar. En natuurlijk *Het Laatste Avondmaal* van Leonardo da Vinci, dat, ondanks de gehavende staat waarin het verkeert, indrukwekkend blijft.

Ik studeer aan de Università degli Studi di Milano (ook wel Statale genoemd), waar ik twee vakken volg en een eigen onderzoek uitvoer. Dit is mogelijk als onderdeel van STREAM, een Europees uitwisselingsprogramma voor honoursstudenten. De Statale is gevestigd in een vijftiende-eeuws ziekenhuis met heerlijke binnenplaatsen, waar ik graag werk. Bij het ene vak leer ik over de juridische positie van musea, iets heel anders dan waar ik normaal mee bezig ben, maar daarom des te interessanter. Daarnaast krijg ik college over de geschiedenis van prentkunst in het Milanese prentenkabinet, waar de besproken stof direct met representatieve gravures en etsen getoond kan worden. Kleine verrassing was wel dat alle colleges gehouden worden in het Italiaans, een taal waar ik wel mee geïnteresseerd was, maar zeker niet volledig beheers. Toch kan ik de essentie goed uit de colleges halen, doordat je tamelijk snel went aan jargon en vaste formuleringen. Aangezien het Italiaans nu overal om mij heen is, pik ik het veel sneller op dan wanneer ik het thuis uit boeken zou leren. Daar komt bij dat de gemiddelde Italiaan nauwelijks Engels spreekt (dit is geen verplicht vak op de middelbare school), waardoor je vaak gedwongen wordt de taal te spreken. Gelukkig kan ik rekenen op Matteo, een medestudent die mij wegwijst heeft gemaakt in de stad en zo nodig als tolk kan fungeren. Ten slotte doe ik een eigen onderzoek als onderdeel van het Honours Research Seminar, met als thema *identiteit en wereldbeeld*. Op dit moment ben ik nog niet zeker waar het project gaat eindigen, maar ik wil mij onder meer bezighouden met begrippen als *narratives* en *branding* van de stad Milaan.

Het Italiaanse leven heeft een ongedwongen en aangenaam karakter. Je kan heerlijk eten en drinken, en het zonnetje schijnt (hoewel Milaan ook overvallen kan worden door een zware regenstorm). Daarnaast geniet ik dagelijks van de *caffè* (espresso), die de Italiaan staand aan de bar drinkt. Over het algemeen begint men direct te glunderen als je een gesprek in het Italiaans begint en word je zelden bekritiseerd op je uitspraak of grammatica. Hoewel je soms voor een muur van bureaucratisch geneuzel komt te staan, is de organisatie van bijvoorbeeld onderwijs of musea losjes opgezet. De omgang tussen student en docent is bij deze opleiding vrij informeel, met ruimte voor grappen en tutoyeren. Wanneer je docenten of universitaire medewerkers mailt voor toch wel essentiële zaken als roostertijden of een tijdelijke bibliotheekpas, kan antwoord lang uitblijven. Ook kijkt men hier niet raar op als colleges een kwartier of halfuur later beginnen. Als überstipte Hollander moest ik hier wel aan wennen, maar nu zie ik in dat je het leven een stuk aangenamer kan maken als je jezelf wat minder druk oplegt.

Ik ben erg benieuwd wat de komende weken mij zullen brengen, maar ik wil mijn studieperiode in het buitenland nu al een groot succes noemen!

Tanti saluti,
Niels Weijenberg

Links: Op het dak van de *duomo*!

Rechts: Bernardino Luini, *Madonna del roseto*, ca. 1520, Pinacoteca di Brera.

Links: Jannis Kounellis, *zonder titel*, 1966, Museo del Novecento.

Rechts: Een binnenplaatsen van Filarete's *Ca' Granda*, waar tegenwoordig de Statale is ondergebracht.